

Joset Zunda Elissalde Toto

*Sara, Lapurdi
(1930)*

Aurkibidea

Biografia

Sara Ithia etxean sortu zen Joseph ZUNDA, 1930eko martxoaren 22an, Pierre Zunda eta Léonie Elissalde saratarren semea, bost senidetan bigarrena. Laboraria. Harrobian lan egindakoa. Ihizia, onddoketa eta baratzea ditu zaletasun.

Zintak

SAR-009

- **Proiektua:** Lierni Elortzaren fondoa
- **Elkarrizketatzailea(k):** Arizaga, Txomin - Elortza Puiadena, Lierni
- **Data:** 2021-07-12
- **Iraupena:** 69 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elortza Puiadena, Lierni
- **Emalea:** Elortza Puiadena, Lierni

Pasarteak

1. Gurasoen lanbidea eta berea

- **Erref:** SAR-009/002
- **Iraupena:** 0:00:25. **Hasi:** 00:00:46. **Bukatu:** 00:01:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Herri-lurrak eta lur pribatuak
- Ekonomia eta industria » Kontrabandoa

Laburpena:

"Kanpañan" ari ziren gurasoak (laborariak ziren). "Kanpañan" eta kontrabandoan ibiltzen ziren hauek ere gaztetatik. Gaez bakan ziren etxean.

2. Kontrabandoaren inguruko kontuak

- **Erref:** SAR-009/003
- **Iraupena:** 0:06:44. **Hasi:** 00:01:11. **Bukatu:** 00:07:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Kontrabandoa

Laburpena:

Kontrabandoaren inguruko kontuak. Alkohola bereziki. Tiro hots artean eskapatuak ere bai. Hainbat pasarte.

3. Ehiza kontuak

- **Erref:** SAR-009/005
- **Iraupena:** 0:02:11. **Hasi:** 00:09:26. **Bukatu:** 00:11:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Ihizi (ehiza) pasarteak. Erbia bereziki. Udazkenean usoa. Pekada (oilagorra) eta zakurrari alabantza. Basurdea. Sarako lehen basurdea berak hil zuen.

4. Ehiza: basurdeak, basahuntzak, azeriak

- **Erref:** SAR-009/007
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:12:44. **Bukatu:** 00:13:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Errekako arrantza eta ehiza
- Natura » Fauna » Basoko animaliak

Laburpena:

<p>Basurde eta basahuntz ehizaz pasarteak. Azeria ere bai.</p>

5. Harrobian lanean

- **Erref:** SAR-009/009
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:14:03. **Bukatu:** 00:14:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Anaia etxean eta bera harrobian hasi zen lanean. Durruty enpresan buru zen, "xefa" zen.

6. Nola ezagutu zuen emaztea eta noiz ezkondu ziren

- **Erref:** SAR-009/011
- **Iraupena:** 0:02:14. **Hasi:** 00:14:51. **Bukatu:** 00:17:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Emazteak eta biek non ezagutu zuten elkar, bizilekuen kokapena eta elkartzen zireneko pasarteak.</p>

7. Harrobiko bidea eta etxeak egin zirenekoa

- **Erref:** SAR-009/013
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:17:20. **Bukatu:** 00:18:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak

Laburpena:

<p>Harrobiko bidean brea bota zutenekoa (“budronatu”). Nola hasi ziren auzoko etxeak eraikitzen. Lehena berak egin zuen.</p>

8. Igandero mezetara

- **Erref:** SAR-009/014
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:18:50. **Bukatu:** 00:20:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Igandero mezetara. Mezen berri: noiz eta zenbat.

9. Festen berri

- **Erref:** SAR-009/015
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:20:18. **Bukatu:** 00:22:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Kultura » Dantza
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

<p>Auzoka egiten zituzten bestak. Akordeoi joleak animaturik. Dantzan, fandangotan aritzea gustuko zuen.</p>

10. Bizikleta, motoa eta autoa noiz izan zituen

- **Erref:** SAR-009/016
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:22:03. **Bukatu:** 00:22:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

<p>Bizikletan ibiltzen zirela aipatzen du; ondoren motoa izan zuen eta “otoa” (autoa) berandu.</p>

11. Harrobian lanean bizi guztian

- **Erref:** SAR-009/017
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:22:43. **Bukatu:** 00:23:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Etxeginak

Laburpena:

Harrobiko buru ("xefa") izan zen. Ondo ezagutzen zuen berak harrobia.

12. Euskara eta eskola kontuak

- **Erref:** SAR-009/019
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:23:36. **Bukatu:** 00:24:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:

Euskara eta eskola kontuak. Eskolan gutxi ibili zela kontatzen du umorez, "ikasi baikenuen goizik".

13. Toka eta noka noiz eta norekin

- **Erref:** SAR-009/020
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:24:36. **Bukatu:** 00:26:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Gurasoekin, lagunekin, seme-alabekin toka-nokaren eta euskararen erabilpenaren ingurukoak.</p>

14. Bertsotarako ohitura

- **Erref:** SAR-009/022
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:26:36. **Bukatu:** 00:28:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bertsoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kantak » Bestelako kantak

Laburpena:

Bertsotan eta kantuan aritzen zirenekoa. Meza ondoren, Herriko etxetik, "Meria"tik, ostatura joateko ohiturari buruzkoa.

15. II. Mundu gerra su-ekizilez iragarria izan zen

- **Erref:** SAR-009/023
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:28:06. **Bukatu:** 00:29:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kanpaiak

Laburpena:

<p>II. Mundu gerrako kontuak. Noiz deklaratu zen su-ezkilen bidez jakin zuten. Non zuten basea (“depota”).</p>

16. II. Mundu gerrako kontuak: alemanen pasarteak

- **Erref:** SAR-009/024
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:29:10. **Bukatu:** 00:31:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

<p>II. Mundu gerra nola bizi izan zuten. Alemanen pasarteak: etxeetako hangarretatik ateratzen zituzten behiak, haien behorak sartzeko.</p>

17. II. Mundu gerrako kontuak: haur garaiko oroitzapenak

- **Erref:** SAR-009/025
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:31:31. **Bukatu:** 00:33:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

<p>Haurrak zirelarik, alemanek kantari desfilatzen zuten eta hauek haien gibeletik joateko ohitura zuten. Batek emandako ostikoa gogoan du.</p>

18. Baratzeko lanak

- **Erref:** SAR-009/027
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:33:40. **Bukatu:** 00:35:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baratzeta eta soroa
- Natura » Fauna » Basoko animaliak

Laburpena:

<p>Urteko patata. “Azkanarroak” (azkonarrak) artoak mozten zizkionekoa.</p>

19. Etxeko animaliak; zerri hiltzeaz

- **Erref:** SAR-009/028
- **Iraupena:** 0:03:36. **Hasi:** 00:35:11. **Bukatu:** 00:38:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

<p>Etxeko bihiaz bazkatzen zituen zerria, oiloak, lapinak (untxiak), ahateak. Zerriarekin egiten zituztenak: andoilak hagetan zintzilik, odolkiak, pateak, lukainak... Bi zerri hiltzen zituzten urtean: ez zerri txikiak, “ehun puten zerriak” eginak.</p>

20. Etxeko sagarno eta arno egiteaz

- **Erref:** SAR-009/030
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:38:55. **Bukatu:** 00:41:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko lanak » Sagardogintza

Laburpena:

Etxe askotan zen sagarno eta arnoa egiteko ohitura. Etxeko sagar eta mahatsarekin. Dolare asko ziren.

21. Herriz herri ibiltzen zen trenaz

- **Erref:** SAR-009/032
- **Iraupena:** 0:00:35. **Hasi:** 00:42:08. **Bukatu:** 00:42:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:

Trena “tranwaya” zen lehen. Sarako portutik Santraxiora. Geltokiak, “alta”k baziren. Merkatura joateko erabiltzen zuten.

22. Bizikletaz merkatura

- **Erref:** SAR-009/033
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:42:43. **Bukatu:** 00:43:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

<p>Merkatura Donibane Lohizunera bizikletaz nola joaten ziren kontatzen du.</p>

23. Bizikletaz, bestea bizkarrean hartuta, anaiaren bila

- **Erref:** SAR-009/034
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:43:52. **Bukatu:** 00:45:47

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:

<p>Anaia soldadu zelarik, Saratik Donibaneraino anaiaren bila joaten zeneko pasarteak, bera bizikletan beste bizikleta anaiarentzat bizkarrean zeramala.</p>

24. Saratik Zugarramurdi artean aise

- **Erref:** SAR-009/036
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:48:19. **Bukatu:** 00:49:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Ekonomia eta industria » Kontrabandoa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

Saratik Zugarramurdi artean egunez eta gauez muga gainetik “gauazko lana”.

25. Onddo biltzeaz; aita ere biltzailea

- **Erref:** SAR-009/038
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:50:31. **Bukatu:** 00:51:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Onddo biltzen “onddoketan” ibiltzen zenekoa. “Onddoketaria nintzen ikaragarria”. “Gordezka ere ahal bada”. Zein oihanetan. Aita ere biltzailea zuen.

26. Onddo lekuak ixilean gorde

- **Erref:** SAR-009/039
- **Iraupena:** 0:00:23. **Hasi:** 00:51:53. **Bukatu:** 00:52:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Besteei onddo tokiak ez erakustea hobe. “Ixilko eta gordezka ere ahal bada”.

27. Onddo lekuak aldatu dira

- **Erref:** SAR-009/040
- **Iraupena:** 0:04:16. **Hasi:** 00:52:16. **Bukatu:** 00:56:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Aisia » Mendia eta hondartza » Perretxiko bila

Laburpena:

Orain ez da joaten onddoak biltzera. Biltzaile handia zen: “onddoketaria nintzen ikaragarri”. Orain oihanak “xengatu” (aldatu) dira, ez da ateratzen.

28. Biziaren aldaketa

- **Erref:** SAR-009/042
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 00:58:42. **Bukatu:** 00:59:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia

Laburpena:

Bizia anitz “xengatu” (aldatu) da. Bere iritziz txarragoa ez da eta hobe ere ez.

29. Argindarra Sarako auzoetan jarri zutenekoa

- **Erref:** SAR-009/043
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:59:11. **Bukatu:** 01:01:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Argindarra Sarako auzo ezberdinetan eman zutenekoa. Zutoinak “potoak” haiek emanak. Haien auzoan hauteskunde aurretik justu, auzapezak “merak” esana ere kontatzen du.

30. Urik ez etxeetan eta nola garbitzen ziren

- **Erref:** SAR-009/044
- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 01:01:14. **Bukatu:** 01:02:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Urik ez zen etxeetan, inguruan bi iturri (“surtsa”). Sukalde atzealdean (“suilarda”n) garbitzen ziren. Errekan dutxak hartzen zituzten.</p>

31. Soldadu garaiko pasarteak

- **Erref:** SAR-009/046
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 01:03:44. **Bukatu:** 01:04:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

Soldadugoa suhiltzaileetan (“ponpieretan”). Ongi zen hoteletan janez hartuz.

32. Frantsesez justu-justu ikasi

- **Erref:** SAR-009/047
- **Iraupena:** 0:04:43. **Hasi:** 01:04:17. **Bukatu:** 01:09:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak

Laburpena:

Frantsesez nola ikasi zuen galdetuta, “ez dakit ba ikasi dudana behar den bezala”, dio irriz.

33. Soldadu garaiko pasarteak

- **Erref:** SAR-009/049
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 01:05:59. **Bukatu:** 01:07:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:

<p>Soldadu egon zen garaian, Frantzian kantonamendu guztietan ibili ziren. Ostatueta jaten zuteneko oroimen onak eta pasarteak.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2025-11-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com